

Resultaten 2^e ESAA Accountantspanel: nieuwe controleverklaring en afzonderlijke beoordelingsverklaring

www.esaa.nl | www.esa.eur.nl

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

Resultaten 2^e ESAA Accountantspanel: nieuwe controleverklaring en afzonderlijke beoordelingsverklaring

De belangrijkste bevindingen

Panelleden kunnen zich vinden in de elementen van de voorgestelde nieuwe controleverklaring. Het rapporteren over de kernpunten van de controle ('key audit matters') en het rapporteren over de uitkomsten en/of bevindingen van die kernpunten worden het meest wenselijk geacht, gevolgd door het doen van een uitspraak over de aanvaardbaarheid van de continuïteitsveronderstelling van het bestuur. Daarna volgen het uiteenzetten van de materialiteit en het aangeven van de aanpak van de controle van groepsonderdelen. Panelleden zijn er niet voor om de accountant een afzonderlijke beoordelingsverklaring bij het jaarverslag te laten opnemen ten aanzien van de continuïteitsanalyse, de risicoparagraaf en de corporate governance informatie. Zij geven wel aan dat het aanpassen van de wet- en regelgeving om zo de verantwoording van bestuurders te verbeteren relatief belangrijk wordt gevonden. De panelleden vinden enigszins dat de communicatie over frauderisico's van de accountant met de raad van commissarissen moet verbeteren. De grens van de controleplicht moet niet omhoog.

Tweede Accountantspanel: nieuwe controleverklaring en afzonderlijke beoordelingsverklaring

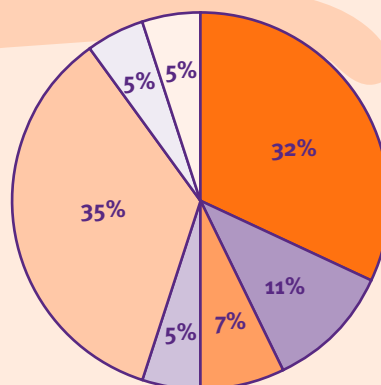
In deze tweede panelronde is accountants vooral gevraagd naar hun mening over de voorgestelde inhoud van de nieuwe controleverklaring en de communicatie daarover met de raad van commissarissen en het bestuur. Daarnaast is accountants gevraagd naar hun mening over het voorstel van de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep om een afzonderlijke beoordelingsverklaring in te stellen met oordelen over de continuïteit, risico's van de onderneming en corporate governance. Op een hoger niveau gaven de panelleden hun mening over het vertrouwen in accountants en over de effectiviteit van de plannen van de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep.

Steekproef

In totaal namen 142 accountants deel aan het onderzoek, 103 mannen en 36 vrouwen (drie personen vulden hun geslacht niet in). Het betrof 52 post-graduate RA-studenten en 89 afgestudeerde RA's. In het onderstaande diagram ziet u de procentuele verdeling van de accountants over diverse werkgebieden.

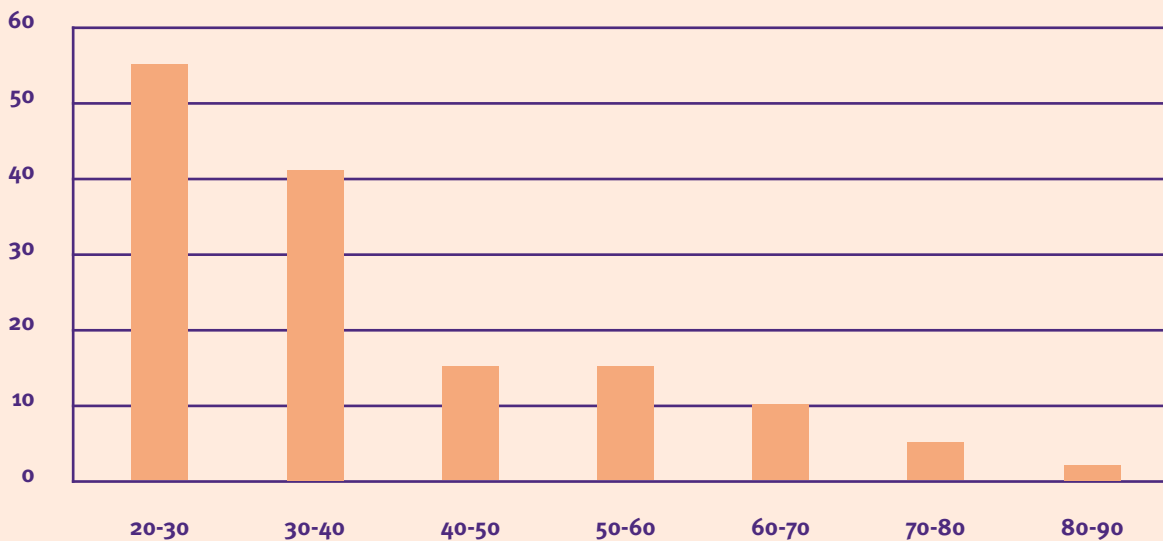
Werkzaam als

- Big 4 accountant
- Non-Big 4 accountant
- Overheidsaccountant
- Intern accountant
- Accountant in business
- Overig
- Gepensioneerd

Het leeuwendeel van de panelleden is werkzaam als accountant in business (35%) of als Big 4 accountant (32%). De leeftijd van de deelnemers varieert van midden twintig tot negentig (zie verdeling).

Leeftijd van deelnemers

De steekproef vormt dus een brede doorsnede van werkvelden, geslacht, leeftijd en al dan niet studerenden. ¹

Stellingen

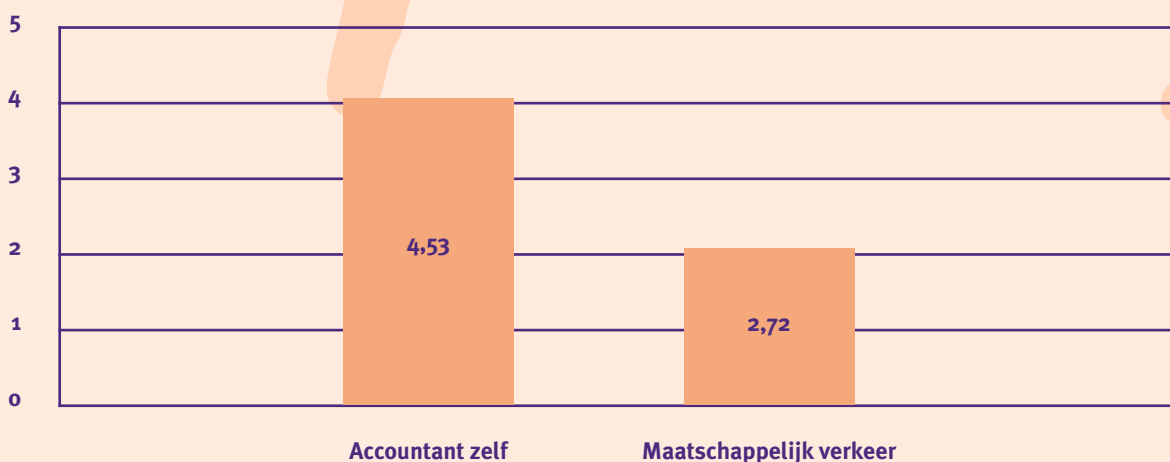
De meeste vragen in het onderzoek zijn opgenomen in de vorm van stellingen. De antwoordschaal van de stellingen loopt steeds van 1-7, met de volgende betekenis: 1 = zeer mee oneens; 2 = mee oneens; 3 = beetje mee oneens; 4 = neutraal; 5 = beetje mee eens; 6 = mee eens en 7 = zeer mee eens.

Deel I: Vertrouwen in het werk van de accountant

De panelleden schatten het gepercipieerd vertrouwen in het werk van de accountant bij het maatschappelijk verkeer relatief laag in (2,72). De panelleden zelf hebben meer positieve fiducia in het werk van de accountant (4,53).

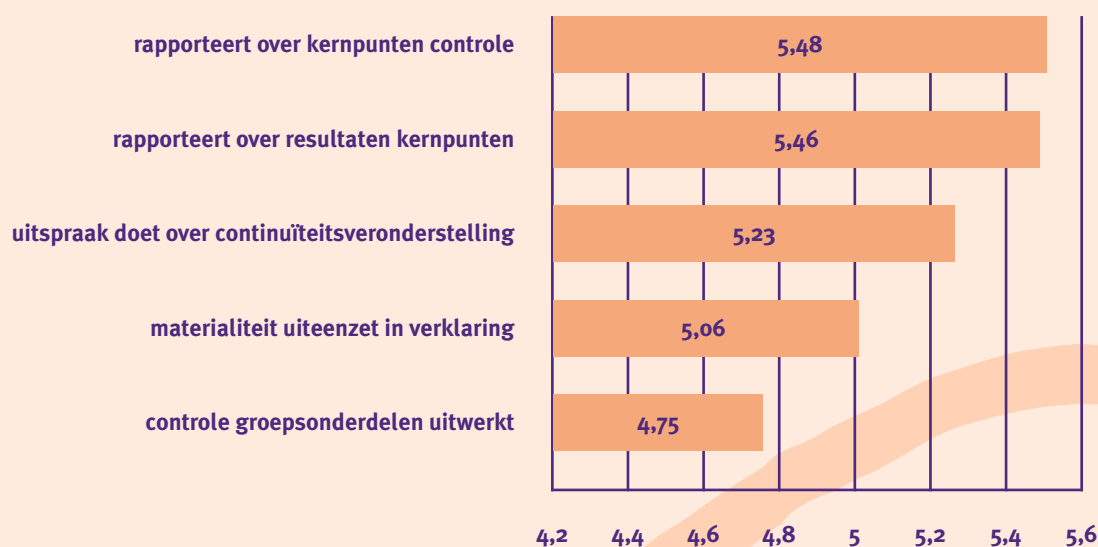
¹ De groep Big 4 accountants bestond vooral uit post-graduate studenten.

Vertrouwen in werk accountant

Resultaten 2^e ESAA Accountantspanel: nieuwe controleverklaring en afzonderlijke beoordelingsverklaring

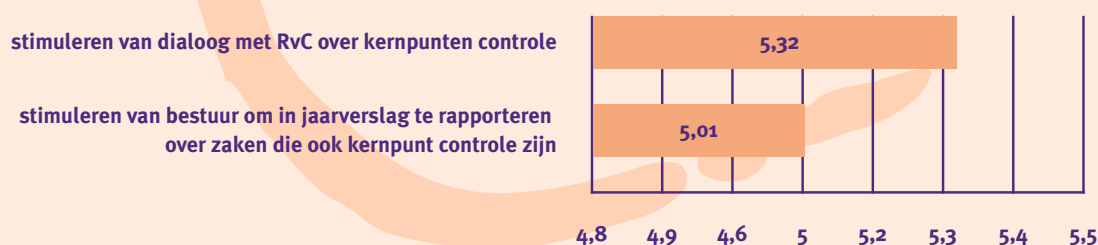
Het is wenselijk dat de accountant...

In bovenstaande grafiek zien we dat alle onderdelen die zijn onderzocht, worden beoordeeld met een score variërend van 4,75 (uitwerking van hoe de controle van groepsonderdelen is uitgevoerd) tot 5,48 (het rapporteren over de uitkomsten en/of bevindingen van de kernpunten van de controle). Die scores liggen boven het schaalgemiddelde (4 = neutraal). Al deze elementen worden dus wenselijk geacht in de nieuwe controleverklaring. Het rapporteren over de kernpunten van de controle ('key audit matters') en het rapporteren over de uitkomsten en/of bevindingen van die kernpunten worden het meest wenselijk geacht, gevolgd door het doen van een uitspraak over de aanvaardbaarheid van de continuïteitsveronderstelling van het bestuur. Daarna volgen het uiteenzetten van de materialiteit en de wijze waarop die tot stand is gekomen, en het aangeven van de aanpak van de controle van groepsonderdelen. Het onderzoek is gebaseerd op het eerdere voorstel van de NBA, waarin nog sprake was van te allen tijde een uitspraak doen over de continuïteitsveronderstelling. In het definitieve voorstel (standaard 702N) is deze eis vervallen en behoeft er alleen gerapporteerd te worden door de accountant als er een continuïteitsissue speelt. Verder vereist de standaard dat alleen relevante opmerkingen worden gecommuniceerd door de accountant, en dus niet altijd de resultaten met betrekking tot de kernpunten.

Behalve de inhoud van de nieuwe controleverklaring zijn ook twee vragen gesteld over de rol van de accountant bij het omgaan met kernpunten van de controle. De eerste vraag betrof een stelling over de rol van de accountant bij het stimuleren van de dialoog over de kernpunten van de controle met de raad van commissarissen. Dat wordt als relatief belangrijk gezien. Dat geldt ook voor de rol van de accountant bij het stimuleren van het bestuur om in het jaarverslag te rapporteren over zaken die ook kernpunt van controle zijn.

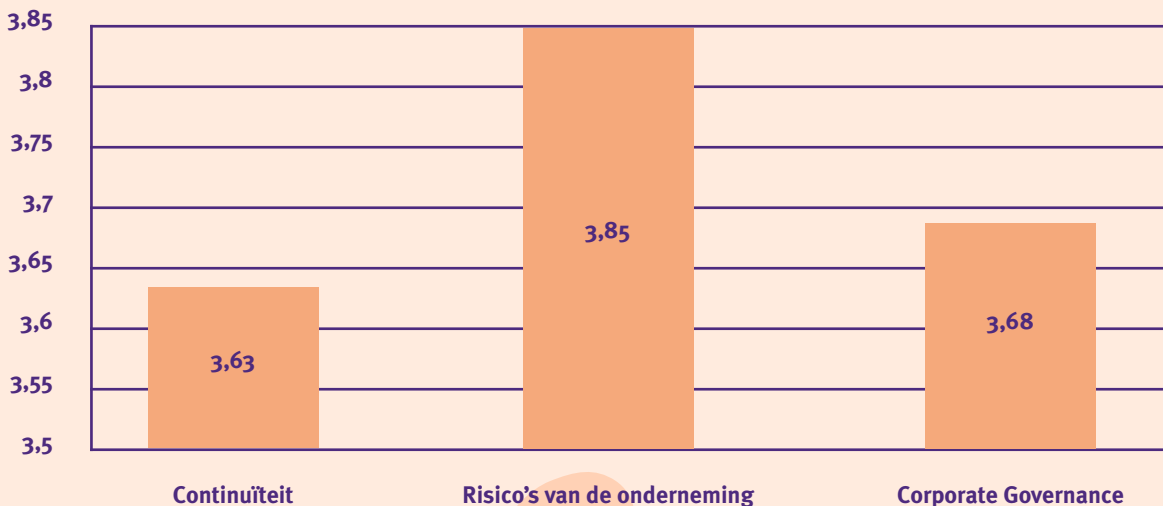
Accountant heeft belangrijke rol bij...

Deel III: Afzonderlijke beoordelingsverklaring

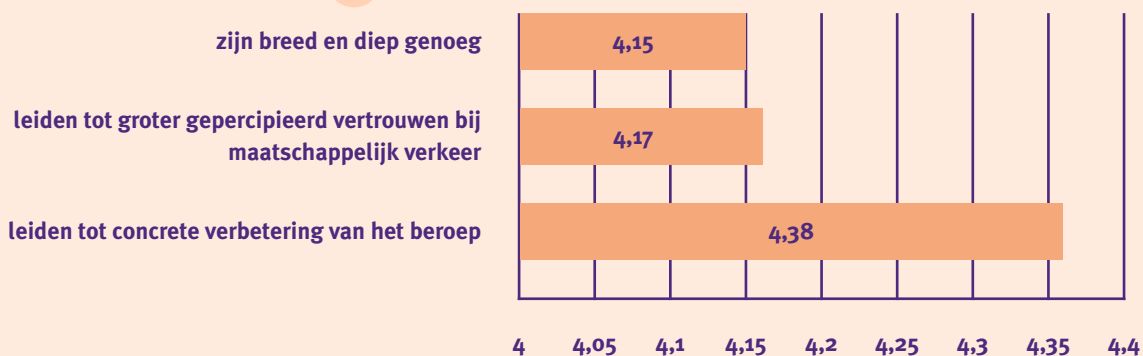
De Werkgroep Toekomst Accountantsberoep stelt in haar plannen voor om de accountant een afzonderlijke beoordelingsverklaring bij het jaarverslag te laten op te nemen ten aanzien van de continuïteit van een organisatie (continuïteitsanalyse), ten aanzien van de risico's van de organisatie (risicoparagraaf) en ten aanzien van de corporate governance informatie. Daar zijn de panelleden gemiddeld genomen geen voorstander van.

Voorstander van afzonderlijke beoordelingsverklaring ten aanzien van...

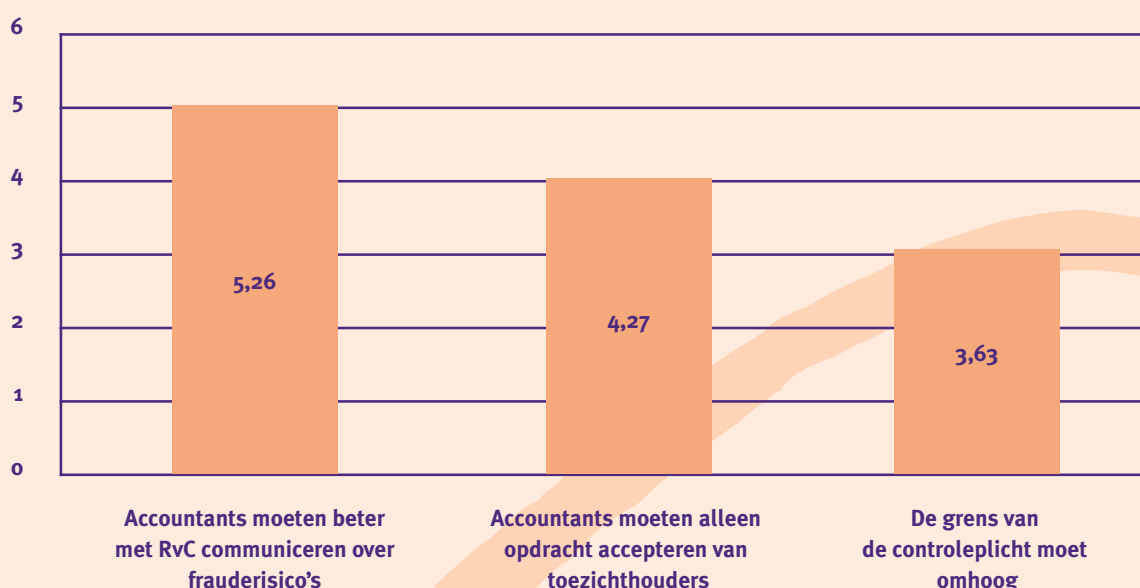
In het diagram is te zien dat op al de drie gebieden wordt gescoord tussen 3 (beetje mee oneens) en 4 (neutraal). De verschillen tussen de scores op de drie elementen zijn klein. Vervolgens is een stelling geponeerd die weergaf dat het nodig is dat de wet- en regelgeving zodanig wordt aangepast dat besturen uitgebreider verantwoording moeten afleggen over continuïteit, risico's en corporate governance. Daarop wordt gemiddeld 5,01 gescoord (beetje mee eens). Het verbeteren van de verantwoording wordt dus wel enigszins belangrijk gevonden, maar daar hoeft geen afzonderlijke beoordelingsverklaring bij. Toch vindt men de plannen van de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep over het algemeen, hetzij voorzichtig, zinvol. Op de stellingen dat de plannen breed en diep genoeg zijn en dat ze leiden tot een concrete verbetering van het beroep en tot een groter gepercipieerd vertrouwen bij het maatschappelijk verkeer, wordt gescoord tussen 4 (neutraal) en 5 (beetje mee eens).

De plannen van Werkgroep Toekomst Accountantsberoep...

Deel IV: Divers over plannen

Tot slot is nog een aantal andere issues voorgelegd aan het panel. De eerste stelling betrof verbeterde communicatie over frauderisico's van de accountant met de raad van commissarissen. Dat vinden de panelleden relatief belangrijk (5,26). De stelling (en het plan van de werkgroep) dat de accountant de controleopdracht enkel mag accepteren van het toezichthoudend orgaan (of de aandeelhouders) wordt als iets boven neutraal gescoord (4,27). De grens van de controleplicht moet niet omhoog volgens de panelleden.

Over het ESAA Accountantspanel

Het vertrouwen in accountants is al jaren aan de orde van de dag. Gelukkig zijn veel partijen druk bezig met het verbeteren van het vertrouwen in de accountant. Daarvoor worden tal van initiatieven ontwikkeld. Maar wat vindt 'dé accountant' eigenlijk zelf van alle perikelen en verbeteringsvoorstellen en hoe wordt de voortgang ervaren? Om dat periodiek te peilen wordt vier à zes keer per jaar het ESAA Accountantspanel ondervraagd. Panelleden zullen vertrouwelijk ongeveer 15 vragen beantwoorden over actuele onderwerpen. Deelname duurt maximaal enkele minuten.

Over ESAA

Erasmus School of Accounting & Assurance (ESAA) is een samenwerkingsverband tussen de Erasmus School of Economics (ESE) en Erasmus Universiteit Rotterdam Accounting, Auditing & Controlling (Eurac) BV. Door deze samenwerking worden van start tot finish alle opleidingen en onderzoek op het gebied van Accounting, Controlling en Auditing onder één paraplu georganiseerd: postinitiële opleidingen, post-master opleidingen, een executive master, executive programs en permanente educatie.

Contactpersoon

Prof.dr. Auke de Bos RA
E-mail: debos@law.eur.nl